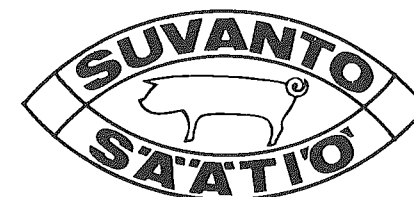

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1985
KESÄKUU

Heinäaika Kannaksella

Amaryllis ja kuunsirppi

*Tumma taivas iltayön.
Kuunsirppi seurassa tähtien.
Ikkunalaudalla
amaryllis punakeltainen.
Syyspaljaiden puiden varjot
puistotiellä...
Sadat valot kotien lämpöisten
tuikkivat kuutamoyössä.
Katulyhdyt teitä valaisevat
jollekin yksinäiselle, kodittomalle.
Onko sydän jo teräsrautaa
— tunteeton...
Ei kaipaakaan ketään, ei kotia,
ei onnea.
Ei enää ymmärrä mitä merkitsee
amaryllis ikkunalaudalla
ja kuunsirppi illan
tummalla taivaalla...*

Klaudia 1964

Valokuvat

*Valokuvia kun katselen
ajoilta kaukaisilta,
niin mukaansa tempaa
muistojen lintu
siiville köykäisille.
Kiertää, kaartaa ajoissa
entisissä.
Muistikuvat palaa ja häipyi.
Kyynekin silmähän valuu.
Vaikea on nykyisyyteen paluu.
Paljon on käynyt toisin
kuin muinoin toivonut oli.
Täytyy tyytyä tahtoon Luojan,
ja kiittää nöyrästi muistoista.
Silti silmissä kyynele kiiltää
ja suru sydäntä viiltää...*

*Antaa hymyn kasvoja kirkastaa.
Kiitosta täynnä mieli.
Uskoa täytyy, että Korkein
kaiken paremmin järjesti,
tiesi.*

Klaudia 1967

Menneitä muistaen

Viime vuoden viimeisessä Suvannon Seudussa näin sivulla 12 kuvan, joka riipaisi sydänjuuria myöten. — Noita rappuja olin minäkin pikakutyttönä kiivennyt, en tosin kovin usein, koska matka kirkolle oli pitkä ja mummolta saimme ne varhaisimmat matkaeväät hänen pitäessään pyhäkoulua omassa kylässämme. Tästä, Samppa Viskarin kirjoituksesta ensikerran kuulin kirkon kohtalosta. Huomasin kerran jälleen miten tärkeä lehti tämä Suvannon Seutu on. Joku kuva, kertomus tai runo satuttaa syvemmin kuin väkevä saarna "En ole juurtunut, enkä ikinä juurru." Mutta kuitenkin jostakin saamme voiman elää. Meille jäivät portaat, jotka johtavat ylöspäin ja viidakko kirkon paikalla on kuitenkin monia muita vaihtoehtoja parempi. Siellä jossain on rakkaan mummoni Helena Mikon tytär Ruunan hauta. Siellä lepäävät kaikki esivanhempani. Mikä on nykyisten isäntien asenne näitä vanhoja hautausmaita kohtaan? Varmasti monet meistä keväisin mielellään menisivät istuttamaan kukan omaistensa haudoille. Tämä asia on ollut esillä, mutta lienee jäänyt pelkäksi ehdotukseksi. Joku aika sitten näin lehdestä, että venäläisten taholta oltaisiin myöntäväisiä sallimaan ihan virallisestikin hyväksyt-

tyjen retkien teko Viipurista käsin tiettyihin paikkoihin. Saapa nähdä, josko ja milloin tämä toteutuu. Saisimme nähdä, edes rakkaat kirkomme ja kirkkomaamme ja niiden äärellä itkeä kaikki padotut kyyneleet.

Sakkolan kirkon oli rakentanut, kuten tunnettu ruokolahtelainen kirkonrakentaja Tuomas Suikkonen. Hän oli syntynyt Ruokolahden Salosaaren Suikkalassa 1713.

Kirkko vihittiin käyttöön 21. 2. 1781. Sakkola oli tuolloin jo liitetty Venäjään. Olen nähnyt kirjekopion, jossa Tuomaalle myönnettiin lupa käydä kotonaan Ruokolahdella. Suikkasia asui jo tuolloin Sakkolassa, mutta Tuomaan koti sijaitsi Ruokolahdella. Yllättävintä tässä on se, että kirkonrakentaja tavaltaan oli vierasmaalainen, Ruotsin-suomalainen. Myöskään ei alueelle jääneille suomalaisille tyrkytetty heille vierasta ortodoksista oppia, vaan heidän sallittiin pitää oma luterilainen uskontonsa. Uskonvapaus oli vahva vallanväline, joka suuresti helpotti venäläisten hallintoa Kannaksella.

Kyllikki Villentytär

Psalmi 77:6

Kevät on aina kaunis ja lumoava!

Hetkeksi menen 54 vuotta sitten tapahtuneeseen Nizzan kukkaisparaatiin. Sellaista kevätkeksen ylistystä en ollut koskaan aikaisemmin kokenut.

Sininen Välimeri kimalteli häikäisevässä auringon paisteessa. Palmujen sulkalehdet huojuivat, huojuivat hiljaa melkein huomaamatta.

Iloisia ihmisiä katujen varsilla. Ruusuilla, neilikoilla ja muillakin kukilla koristetut hevosten vetämät rattaat liukuivat hitaasti ajokkien sipsuttavien askelten kopistessa kodikkaasti tahdissa katukivitykseen. Vaunuissa istuivat tai seisoivat kauliit neitokset ja heittelivät kukkia yleisölle. Jokaisella oli pian oma kukkakimppu. Ja kadullekin putoili muutamia. Aurinko lämmitti. Musiikki soi. Ihmiset lauloivat mukana ja huutelivat ohiajajille neidoille ja ajureille, jotka vastailivat hymyillä ja kukilla. "Ja kaikilla oli mukavaa..."

Tuskin siellä enää on niin kodikasta kuin silloin 1931 huhtikuussa!?

Nyt lienee paraati mahtavampi ja autojen vetämää. Pakokaasu voittaa ruusun tuoksun! Kaikki lienee toisin nykyisin?

Jos silloin sillä hetkellä joku olisi sanonut, että muutaman vuoden kuluttua tulee sota, mikä myllertää sekaisin koko Euroopan, niin sitä

Keväinen ruusuinen näkymä. Kukkaisparaati Nizzassa vuonna 1931.

olisi ollut vaikea uskoa. Niin kuitenkin kävi. Onneksi säilyi Riviera ja Pariisi ehjänä!

Suurta viisautta oli johtajilla kun ennemmin antautuivat kuin tuottivat korvaamatonta tuhoa historiallisille seuduille ja kauneuden loistolle.

Maailman johtajilta vaaditaan paljon järkeä selviytyä rauhallisesti erimielisyyksistä. Ilman sotaa ja hävitystä!

Rukoilkaamme heille menestystä pysyvän rauhan puolesta. Kylväkää ruusuja, ei vihaa!

Klaudia

Helmi Laitinen o.s. Uosukainen kirjoittaa:

Koti Sakkolassa, Bertta-hevonen ja isän valmistamat kiessikärrit. Ohjaksissa Tauno-veljeni.

Kiitollisuudella muistelen lapsuuteni aikoja ja sen aikaisia työmenetelmiä siellä kauniissa Karjalassa.

Uosukaisilla oli puutyöverstat Valkjärven Siparilassa, jossa oli monta veljeä ja sisarta jotka yhdessä käreä ja rekiä valmistelivat. Ilman koneita, käsisahoin ja kirvein työt tehtiin. Naisväki ompeli hienosta nahasta kieseihin tyynyt ja peitot. Komeasti lakattuina ne kuljetettiin hevosten vetäminä silloiseen Pietariin.

Jo vuonna 1918 meille tuli ensimmäinen evakkomatka Sakkolan Pannusaarelle. Isä meidät sinne kyyditsi, naiset ja lapset, sillä miehet joutuivat rintamalle...

Kun rauhan aika alkoi isäni ja äitini muuttivat Sakkolaan, josta ostivat maatilan jonka pellot viettivät Suvannon rantaan Haparaisten kylässä. Suvanto oli hiekkapohjainen

ja hyvä lapsien uintipaikka. Laiva kulki vielä silloin Kiviniemestä Metsäpirttiin ja takaisin poiketen vuoroon Suvannon molemmilla rannoilla.

Monet kerrat uin minäkin yli Suvannon! Ja vielä takaisin. Siellä Kekkilän kartanossa oli omenapuita 5 hehtaarin ala, jonne syksyisin otettiin väkeä omenia pakkaamaan laatikoihin ja ne oma kuorma-auto kuljetti hedelmäliikkeiden varastoon.

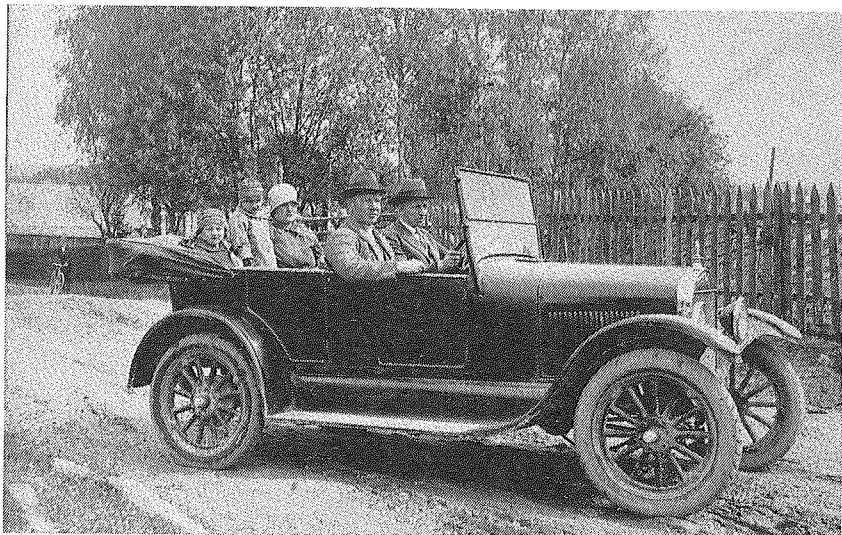
Viljat silloin sirpillä leikattiin ja riihessä tapahtui puinti. Osa viljasta ajettiin kuivina riihikatokseen "närtteille" josta vasta talvella pui-tiin.

Lehmiä oli navetassa, "lääväsä", tallissa hevosia ja lampaita... Sakkolan rotuporsaita kasvatettiin. Maito separoitiin kotona ja kirnuttiin voiksi.

Omilta vanhemmiltani opin käsi-työt, kutomisen, pellavan kasvatuk-sen ja kehräämisen, lampaan villo-jen käsittelyn ym.

Helmi Laitinen kertoo villalankaa nykyisellä kotipaikallaan Hamulassa v. 1983.

Vaalimon pojat ajelulla.

Uusi koti Lempäälän Tuljamossa.

Martta ja Helmi Uosukainen uimarannalla Suvannolla.

Katoavaa sukupolvea

Toinen toisemme jälkeen me siirymme suureen tuntemattomuuteen. Sain juuri tiedon Kaisa Honnin os. Aflecht'in lähdöstä pitkälle ikuiselle matkalle 24. 1. 1985. "Osan nuoruudestamme hautahan joka syksyhän sentään viemme..." Kaisa kuului nuoruuden muistoihin, mutta olimme ystäviä viimeiseen asti joskin vain kirjeitse.

Minun muistissani hän oli yhä nuori ja kaunis neito. Tutustuin häneen, kun hän oli vain 17-vuotias. Kaisa tuli Kiviniemeen setänsä Armas Aflechtin luo. Muistelen, että Aflecht kuoli anginamyrkytykseen ihan nuorena ja voimakkaana. Tämä tapahtui jo ennen talvisotaa. Hänen Faina-vaimonsa tapasin talvisodan aikana Lapinlänin Pellosa. Faina joutui jatkosodan aikoihin desanttien uhriksi toisten lottien kanssa Lapissa. Kovin traagillinen kohtalo molemmilla.

Noniin, Kaisa sai työpaikan Kiviniemen Maatalouspankissa. Sitten kun Mirja Lehmusvuori avioitui Lauri Lampun kanssa, pääsin minä hänen paikalleen pankkiin. Tuo pankkiaika oli hauskaa.

Meillä tytoilla, Aili Soikkeli, Siiri Nykänen, Kaisa ja minä, oli paljon hauskaa yhdessä ja sopu oli ensiluokkainen. Lämpimiä muistoja nuo ajat ovat. Emil J Koppanen oli erinomainen esimies. Aina kohtelias ja auttavainen ja hyvätuulinen. Kaikki on kaukaista menneisyyttä, mutta tuntui kuin vasta eilen kaikki olisi tapahtunut. Rattoisat kahvituokiot Liuksen leipomon lämpimien viinereiden korostamina eivät jää koskaan unholaan. Huolettoman nuoruuden rikkaita aikoja. Muistoja vain!

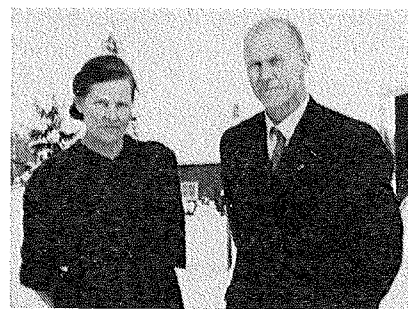
Tuntuu niin kolkolta ajatella, että nyt Kaisa nukkuu ikiunta. Sitä kohti me jokainen riennämme. On niin vaikea hyväksyä kuoleman kylmyys. Korkeimman apua siinä tarvitaan, että jaksaisi loppuun asti tyynesti odottaa kohtaloaan ja täyttää mitä vielä on tehtävä. Yksin emme jaksaisi!

"Jokaisen ystävän kuolema vie meidät lähemmäksi omaa lähtöämme". Sylvi Kekkosen ajatus, yhdyn sydän vavisten.

Klaudia

Muistokirjoitus

Tauno Pärssinen poissa

Tyyne ja Tauno Pärssinen.

läisyyskutsun sai Tauno Pärssinen toisena pääsiäispäiväiltä 8. 4. 1985 yllättäen kotiportillaan Juupajoen Korkeakoskella. Huhtikuuisena lauantaina 20. 4. saatettiin hänet lähiomaisten ja suppean tuttavapiirin myötä Juupajoen kirkko-maahan uudella alueella avattuun hautaan.

Siunauksen toimitti kirkkoherra Timo Kähkönen Juupajoen kirkossa. Siunauspuheessaan hän käytti johdantonaan psalmin 118 jakeita. — En minä kuole, vaan minä elän ja julistan Herran töitä, Herra minua kyllä kuritti, mutta kuolemalle Hän ei minua antanut...

— Voimme sanoa: Saatamme

vainajan kotikirkkoon, kun se kirkko joka nuoruudessa on Sakkolassa mieleen muistunut, siinä kirkossa emme saa olla, emmekä sen kirkko-maahan saattaa rakasta omaista.

Haudalle lasketut monet kukkatervehdykset kertoivat omaisten lisäksi innokkaasta osallistumisesta yhteisissä asioissa. Samoin muistotilaisuudessa vainajan kodissa luetut naapureiden ja ystävien suruadressit kertoivat hiljaisesta kaipaudesta.

Muistotilaisuudessa puhui kirkkoherra Kähönen, hän muisteli karjalaisen vaeltajan elämänvaiheita. Tilaisuudessa myös laulettiin yhteisesti virsiä kanttori Raimo Soikan johdolla.

Tauno Pärssinen oli syntynyt 3. 2. 1907 Sakkolan Lapinlahdessa. Siellä hän asui yhdessä perikunnan kanssa harjoittaen maataloutta.

Sodan päätyttyä muodostui uudeksi kotipaikaksi Juupajoen Korkeakoski, jossa voi taas aloittaa kaiken uudestaan ja jälleen harjoittaa maanviljelijän ammattia.

Juupajoelta löytyi myös Tyynepuoliso elämänkumppaniksi. Aikalaistensa tavoin oli edessä rakentaminen ja uuden kodin perustaminen ja näin elämä jatkui vuosikymmenet aina eläkevuosiin saakka.

Myös luottamustoimiin ja harrastuksiin liikenä Taunolta aikaa nykyisen kotikuntansa kehittämisen hyväksi: Hän kuului erilaisiin lautakuntiin ja johtokuntiin monien vuosien ajan. Hän oli myös Juupajoen Karjalaiset ry:n perustajajäsen ja kuului seuran johtokuntaan.

Hevosharrastus oli verenperintönä jo pienestä pitäen, kun kasvatettiin hevosia, joilla työn ohella ajettiin myös kilpaa ja ravikilpailuihin hän osallistui menestyksellä.

Viimeisinä elinvuosina, terveyden heikentyessä, oli hyvää aikaa miehistelyyn, muistella mennyttä ja verrata nykyistä ajan kehitystä.

Kaiken hyvinvoinnin keskellä oli

Tauno-veljen sydän ja ajatukset paljolti menneessä ja niiden muistelemisessa, vaalimisessa ja kunnioittamisessa, joista hän mielellään ker toi nuorille, lapsilleen ja lastenlapsilleen elämänohjeeksi.

Kaikkivaltias, joka on ohjannut askeleitamme ja elämäämme, on murheellisten lohduttaja. Hän on kitkenyt itsekkyyden ja antanut nöyrän mielen.

Omistettu Taunolle:
Sinä kevään toivossa elit,
Kotitanhuita hiljaa käyskentelit,
vaikka ainainen kipu rinnassa jäyti.
Silti valoisa kevät toiveesi täytti:
Isä taivaan kulkusi johti.
Vei matkasi ikiyevättä kohti.

Pentti-veli

Albert Naskali kuoli Hyvinkäällä 28. 3. 1985, jossa hän asui viimeiset 24 vuotta. Hän oli syntynyt 4. 5. 1895 Sakkolan Kiviniemessä maanviljelijä Tahvo Naskalin vanhimpänä poikana. Maanviljelyksen ohella hän kasvatti myös hevosia, ollen aina joku varsa kasvamassa ja aikuksiakin hevosia pari kolme. Hän oli myös hyvä laulumies, kuuluen Kiviniemen Nuorisoseuran laulukuoroon.

Talvisodan alettua hän joutui toisten karjalaisten tavoin pois kotiseudultaan. Kahden hevosen kanssa ja yksinäisenä miehenä hän hakeutui Sysmään, jossa asui vuoteen 1960 saakka, jolloin muutti Hyvinkäälle.

Kantakirjaoriinsa hän sitä ennen oli jo myynyt, kun Venäjälle ostivat Suomesta siitoshevosia. Toisen hevosen hän myi vasta täällä Hyvinkäällä.

Hyvinkäällä hänellä oli ensin asunto nuorimman veljensä talossa, josta hän muutti sisarensa taloon toiselle puolelle kaupunkia.

Parina viime vuotena hän ei enää pystynyt huolehtimaan itsestään ja viimeisen vuoden hän oli terveyskeskuksessa sairasosastolla ja kesäkuusta alkaen vanhainkoti Paaso-

Kuolleita

Iida Maria Johansson os. Rouvinen syntyi 30. 8. 1900. Hän on kuollut tänä keväänä. Hautaus tilaisuus 11. 5. 1985 Hartolassa. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi ja viimeinen kotipaikka Porvoo.

Maanviljelijä Väinö Karonen kuoli Vihdissä 19. 4. 1985. Hän on syntynyt Sakkolassa 7. 5. 1902. Uudenkirjon maamieskoulun käytyään ryhtyi hän viljelemaan jo usean vuosisadan ajan sukunsa hallussa ollutta kotitilaansa Vuoksen kunnan (ent. Sakkolaa) Kuninkaanristin kylässä. Sitä hän hoiteli esimerkillisesti — tila toimi Viipurin läänin maanviljelysseuran retkeilytilana — maansa ja heimonsa koh talonvuosiin saakka.

Sotia seuranneiden raskaiden monivaiheisten vaellusvuosien jälkeen päätyi Väinö Karonen perheineen Vihtiin. Nopeasti kohosi uusi kaunis kotitalo ulkorakennuksineen ja hyvin hoidettuine piha-alueineen.

Varsinaisen elämäntehtävänsä

lassa, jossa hän tuntuikin viihtyvän hyvin, vaikka ensin oli sinne menoa vastaan.

Siunaustilaisuus pidettiin Hyvinkäällä Puolimatkan hautausmaan kappelissa. Siunauksen toimitti pastori Tapio Turunen, sisarten ja veljien perheiden läsnäollessa, jonka jälkeen muistotilaisuus.

ohella riitti Väinö Karosella aikaa ja harrastusta monenlaiseen yhteiskunnalliseen toimintaan. Niinpä hän Vuoksella oli virkatalolautakunnan, holhouslautakunnan, tie lautakunnan ja Kuninkaanristin kansakoulun johtokunnan puheenjohtaja. Hän toimi myös Vuoksen maamiesseuran puheenjohtajana ja sihteerinä. Vuoksen kunnan asukkaanoittolautakuntaan Väinö Karonen kuului jäsenenä sotien jälkeen.

Hänelle oli myös uudella kotiseudullaan Vihdissä uskottu luottamustehtäviä, jotka hän myös luonteensa mukaisesti tinkimättä hoiti.

Väinö Karonen, Hän on poissa...

Tuntuu uskomattomalta!

Kun viimeksi Väinön päivänä, helmikuun 17 Häntä onnittelin, en olisi uskonut, ettenkö taas 7 päivänä toukokuuta, Väinön syntymäpäivänä, vuosien täytyessä voisi onnitella. Mutta toisin kävi.

Olen kiinteästi kuulunut tähän perheeseen pienestä lapsesta asti.

Siellä pihassa oli leikkipaikkani lapsena...

Siellä kuljin paimenessa kun ykenin.

Vartuttuani hoitelin karjaa, ja kaikessa työssä olin mukana. Sieltä sain monta hyvää ohjetta elämälle, joita olen tarvinnut.

Sieltä lähdin karjan kanssa talvisodan alettua.

Sinne palattiin takaisin kodin raunioille, kun se oli mahdollista.

Uskottiin tulevaisuuteen, ja rakennettiin siellä uusi koti. Mutta kohtalo oli määrännyt toisin... Oli lähdettävä taas! Mutta taas kohta tavattiin Ähtärissä, ja meidän tiemme yhtyi. Väinökin pääsi aikanaan kotiutumaan terveenä, niiltä raskailta retkiltä. Ihmeellistä...

Sitten taas monen mutkan kautta he tulivat tänne Vihtiin, jonne koti rakennettiin. Ja tänne he juurtuivat. Täällä viljeltiin pelloja ja iloitiin sen kasvusta.

Minä jäin Ähtäriin, mutta eivät

siteet oli missään vaiheessa katkenneet.

On tuntunut ihmeelliselle, ettei yksikään merkkipäivä ole Martta-emännältä unohtunut. Vaan aina kuuluu ääni puhelimesta, usein onnitellen laulaenkin. Ja kortissa ja kirjeessä onnitelujen lopussa: — Terveisin kotiväki...

Näin läheiset on siteemme olleet nämä vuodet lapsuudesta tänne asti.

Martta ja Väinö. Heidän elämänsä on ollut elää toisilleen näin pitkään. Onnellisina.

Monet raskaat kokemukset ja vaikeudet he on voittaneet toisiaan ymmärtäen ja toisiltaan tukea saaden.

Lapsien läheisyys on antanut voimaa lisää tähän.

Kaipauksella ja kiitollisuudella minäkin jään Väinö-isäntääni kaipaamaan.

Ja suuri arvostus Häntä kohtaan on säilynyt.

Paljon on menetetty, paljon kaunista jäi sinne Karjalaan. Silti ne on voitu jollain tavalla korvata.

Mutta tämä menetys on suurin. Sitä ei voi millään korvata, eikä mikään ole nyt niinkuin ennen.

Elämä on tyhjää. Koti ja pihapiiri on hiljainen!

Tuki on rinnalta pois. Kesä alkaa erilaisena!

Näin on kuitenkin Taivaanisä katsonut Väinön elämän ajan täytyneen.

Ja sieltä ylhäältä johdetaan meidän elämämme kulkua. Tähän on tyydyttävä, vaikka se on raskasta.

Olkoon siunattu Väinön leposija täällä kauniissa ja rakkaassa Vihdin kirkkomaassa.

Hän on tehnyt velvollisuutensa puolustaessaan tätä maata. Ja vaikka Karjala jäi sinne, muistot on lämmittäneet.

Isänmaa otti syliin poikansa.

Kukkien täyttämä kumpu jäi muistuttamaan ahkerasta ja pidetystä maahengen täyttämästä, tyy-

tyväisestä Karjalan kasvatista. Vuoksen Kuninkaanristin viljavien peltien viljelijä isännästä.

Helmi Kehäkangas
os. Karonen

Sulo Einari Luukkola syntyi 21. 11. 1914 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli keuhkokuumeella 1985. Viimeinen kotipaikka Jämsänkoski.

Jenny Alma Jussila os. Lamppu syntyi 22. 3. 1921 Sakkolassa, kuoli 21. 4. 1985 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Rökkylä ja viimeinen kotipaikka Tampere.

Lyyli Virkki os. Naskali syntyi 29. 3. 1910 Sakkolassa, kuoli 8. 5. 1985 Toijalassa. Siunaus toimitettu Lempäälän kirkossa 18. 5. 1985, jonka jälkeen muistotilaisuus seurakuntakodissa.

Kansalaisopistot ovat oppilaitoksia missä aikuiset saavat vapaa-aikanaan erilaista jatko-opetusta harrastuksilleen. Kansalaisopiston Pulkalaitumen osastolla vuonna -84 valmistettiin erilaisia kansallispukuja, joista oheisessa kuvassa oikealta lukien on viisi Sakkola-Rautapukua.

Sakkolan Petäjäjärven nuorisoseura kutsuu

kotiseutupäivän viettoon 21. päivänä heinäkuuta 1985
kello 12 Lempäälän Lopen Karvoselle.

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M:
TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
KORISTETAKOTOITA

Sakkolan historian uusi painos

Sakkolan historian ilmestyi 1951. Hanketta varten oli Sakkolan kunnan asioiden loppuselvitysten yhteydessä valittu toimikunta, kunnankirjuri Juho Koironen puheenjohtajana sekä jäseninä Santeri Ollikainen ja Aleks Kallonen, toimikunnan sihteeriksi lupautui maisteri Väinö Kaasalainen. Kirjaa on jäljellä vain arkistokappaleiksi ja tutkijoita varten jätetty pieni erä, eikä sitä enää ole voitu pitää myynnissä.

Kun teosta on kuitenkin jatkuvasti kysytty, päätti säätiön valtuuskunta uuden painoksen ottamisesta. Samalla päätettiin täydentää eräitä puutteellisesti selostettuja asioita sekä korjata mahdollisesti havaittavat virheet sekä täydentää kuvitusta.

Sakkolan sankarivainajista pyritään saamaan valokuvat. Kuvien

saamiseksi päätettiin kääntä sankarivainajien omaisten ja sukulaisien puoleen, jotta kuva saataisiin mukaan. Hanketta eteenpäin vie-

mään valittiin toimikunta, kokoonkutsuja Yrjö Raaska sekä Eero Kurikka, Uuno Pulakka, Esko Kallonen ja Elli Pulakka.

Sakkolalaisten sankarivainajien omaisille!

Toimittakaa sankarivainajien valokuvat heti Sakkolan historian toisen painoksen kuvitukseksi.

Vastaanottavat:

**Yrjö Raaska Mantere 37500 Lempäälä ja
Suvannon Seudun toimitus 37370 Narva**

Vuosia täyttäneitä

70 VUOTTA täytti 12. 5. 1985 Siiri Suikkanen os. Susi Lahdessa. Hän on syntynyt Kivennavalla, mutta kotikylä Sakkolassa oli Kiviniemi.

70 VUOTTA täytti 24. 4. 1985 Albert Eeva Tyrvään Illossa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Vilakkala.

70 VUOTTA täytti 8. 5. 1985 Sulo Einari Voittomäki Karttulassa. Kotikylä Sakkolassa Haparainen.

50 VUOTTA täytti 18. 3. 1985 teknikko Jorma Lamppu Turussa. Kotikylä Sakkolassa oli Röykkylä.

Toimituksen tuoli

Äitienpäivänä muistivat mieleen talvi- ja jatkosodan ajan äidit. He, jotka äärettömän vaikeissa olosuhteissa itseään säästämättä ja omia elinvuosiaan ajattelematta saattoivat turvaan tykkitulessa ja lentopommituksissa omat jopa ystäviensä lapset turvallisemmille seuduille sisä-Suomeen. Nämä äitien, mummojen, tätien, vanhempien sisarusten pelastustehtävät lasten puolesta on yksi meidän sukupolviemme huomattavia suuria tekoja. Monesti he tekivät enemmän kuin ihmiseltä voi kohtuudella toivoakaan.

He pelastivat ikäluokat, joista kohta kasvoi isänmaalle työtätekevää, ahkeroiva ihmiskokopulvi...

Ei vain rajaseudun äidit joutu-neet lähes käsittämättömään tilanteeseen, osittain valtaherrojen hyvä uskoisen ajattelemattomuuden seurauksena, vaan myös kaupunkien ja risteysasemien seudut olivat pommitusten kohteina.

Sankaripaadet kunnioittivat sankarivainajia, joka on oikein. Karjalaan jääneitä vainajia muistetaan muistokivin... Olen ajatellut, miksi näitä sankaritöitä tehneitä äitejä, joista vain silloin nuorimmat ovat keskuudessamme, ei ole muistettu, kunnioitettu uhrautuvina ihmisinä, edes yhdellä vaikka vaatimattomalla muistokivellä. Ei he pelastaneet lapsia sotaa, vaan rauhan aikaa varten, siksi heidän muistamisensa olisi rauhan työtä ja rauhan ajan korostamista. Nämä ajatukset kirjoitin äitienpäivänä ja ajatukseni askaroivat samassa aiheessa myös kaatuneitten muistopäivänä.

Toisten aiheitten kerronnan jätkänkin nyt toiseen numeroon.

Uusia ylioppilaita

Nokian lukio: Petri Uosukainen. Vanhemmat Eeva ja Jorma Uosukainen. Suku on Sakkolan Kiviniemestä.

Jämsän lukio: Minna Mäkelä os. Uosukainen ja Erkki Mäkelä.

Hatanpään lukio: Esa Ojala. Vanhemmat Sinikka os. Lamppu ja Pentti Ojala. Äidin kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi.

Viialan lukio: Heini Laurokari. Suku on lähtenyt Sakkolan Petäjäjärveltä.

Toijalan lukio: Teija Kaarineva. Isä Erkki Kaarineva on Sakkolan Petäjäjärveltä.

Lempäälän lukio: Eira Pajari. Vanhemmat Terttu ja Kyösti Pajari. Isän kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Päivi Naskali. Vanhemmat Siviä ja Eino Naskali. Isän kotikylä Sakkolassa oli Pannusaari.

Kirsi Nieminen. Vanhemmat Hellevi ja Lauri Nieminen. Äidin suku Sakkolan Purpuan Viskareita.

Päivi Tapanainen. Vanhemmat Irma ja Taneli Tapanainen. Äidin suku Sakkolan Purpuan Viskareita.

Lempäälän kansalaisopisto: Marita Keinänen. Vanhemmat Hilka ja Lauri Suokas. Isän kotikylä Sakkolassa oli Kiviniemi.

Tammerkosken lukio: Reetta Pilviniemi. Vanhemmat Kaarina ja Eero Pilviniemi. Isän kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Tammerkosken klassillinen lukio: Aino Elina Etuaho. Vanhemmat Ritva ja Pauli Etuaho. Isän kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Sammon lukio: Kristiina Etuaho. Vanhemmat Pirkko ja Eero Etuaho. Isän kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Hovinkyläläiset

kokoontuvat kyläjuhlaansa 21. päivänä heinäkuuta 1985 klo 12 Hellin ja Kaino Rytyn kotiin Vesilahden Laukkoon.

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kameran, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike
om. Tapio Kuisma, Sirvalanti P. 751 659

Sakkolaseura ry Helsinki

Seuramme vuosikokous pidettiin 2. 3. -85 Karjalatalolla, Urho M Kalloksen toimiessa kokouksen puheenjohtajana. Kokous hyväksyi seuran toimintakertomuksen viime vuodelta ja toimintasuunnitelman tälle vuodelle sekä myönsi johtokunnalle tili- ja vastuuvapauden vuodelta 1984.

Seuran puheenjohtajana kaksitoista vuotta taitavasti toiminut Reino Söder halusi jättää puheenjohtajan tehtävät ja hänen seuraajakseen valittiin Keljan kylästä kotoisin oleva, nykyinen espoolainen sairaanhoidonopettaja Eila Aro os. Paukku.

Muut johtokunnan jäsenet tehtävien: Aulis Airtto vpj ja tiedotussihteeri, Irma Airtto sihteeri, varajäsen, Annikki Purontaa rahastonhoitaja, Maj-Lis Paukku emäntä, Eino Systä isäntä, Reino Söder vars.jäsen, Urho M Kallonen vars.jäsen, Martta Vaska vars.jäsen ja varajäsenet Janne Lopenen, Eka Karppanen, Alli Ollikainen ja Kari Lius.

Tilintarkastajat Anja Hepokorpi ja Irja Lamppu, varalla Kerttu Pitkänen ja Tauno Viskari.

Perinnetoimikunta Aulis Airtto, Enni Strengell, Janne Lopenen ja Reino Söder.

Naistoiimikunta Maj-Lis Paukku, Alli Ollikainen, Aune Kallonen ja Siiri Serri.

Retkitoiimikunta Eino Systä ja Annikki Purontaa.

Järjestysmiehet Urho M Kallonen, Sulo Kuisma, Pekka Naskali, Eino Systä, Kari Lius ja Tauno Viskari.

Muistojen maa

Valssi

1. Tuon kauniin Karjalan maan
yhä vielä mielessään nään
Tummat metsät vierellä veen
niistä laulun kaipuuni teen
Olet aina sä muistoissain
missä nuoruusvuoteni näin
Silloin päivä paistetaan loi
laulu huoleton soi
2. Laines laulaa Karjala oi
käki kukkuu kuusikko soi
Maille muistoin koivupuiston
lintu liittävä terveiset vie
Toivon kerran käydä mä saan
ahon laitaa tuttavan tien
Karjala synnyinmaa
olet seuduista sä kaunehin
3. Käyn tienoita muita mä nyt
käynyt olen jo vuosikymmenet
Monet vaiheet nähä mä sain
ilot surut vaihdellen vain
Maille Karjalan kuitenkin ain
palaa aatos uudelleen vain
Tämä muistojen kultaama maa
koskaan unhoittua ei saa

Kouvola 3. 4. 1985

Uuno Kuparinen

Sävel ja sanat Uuno Kuparinen

Kuvat kertovat

"Sydän rinnassa nuorten on lämpöinen", nämä säkeet on erikoisesti puhuttanut minua ja kuljettanut muistojen pariin.

"Minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa..."

Viimeksi lauloimme tämän Nuorisoseuramarssin Haparaisten nuorisoseuran onnittelijan pyynnöstä merkkipäivänäni 2. 12. ja edelleen lauloimme Kiviniemen Marttayhdistyksen toivomuksesta "Päivä kun paistaa pirttihin pieneen, työtäni teen, olen onnellinen. Nämä lau-

lut kuljettivat minut muistojen pariin, aatemaailmoihin.

Minulla on yhä edelleen harrastuksia, neulon ja virkkaan, luen lehdet, seuraan tarkasti aikaa ja katselen runsasta valokuvakokoelmaani, josta ei puutu kokous- ja juhkakuvat sekä kurssityön näkymät.

Selailin viime viikolla kokoelmaani ja otin sieltä esille kaksi kuvaa, jotka kertovat Kiviniemen nuorisoseuran järjestämästä juhlasta Lempäälän Manttaalitalossa. Ti-

laisuus oli järjestetty siellä koottavalla ohjelmalla, kuorokin koottiin siellä, joka lauloi kanttori Oskari Salokanteleen johdolla.

Yhteislaulut, kerronnat ja muistot sekä tapaamiset uusilla asuin-sijoilla oli kotiseudun menetyksen jälkeen suuri ilo, jos näin voi sanoa itse mukana olleena.

Tämän kerronnan lisäksi mainitsen vain, että seuran toiminta jatkui vain tilapäis kokouksin, Etelä-Karjalan maakuntajuhlisiin osallistumalla ja pikkujouluja järjestämällä marttojen kanssa. Perinteistä näytelmätoimintaa jatkoimme harjoittelemalla kokoillan näytelmän "Opri". Oprin osan esitti Eeva Koi-

ranen os. Jääskeläinen. Tämä näytelmä esitettiin Sakkola-juhlan yhteydessä Viialassa ja sen ohjasi meidän jo Kiviniemessä ohjaajana ollut Väinö Renvik.

Kiviniemen nuorisoseuralla on painettu 50-vuotishistoria, jonka on kirjoittanut Iivari Karpanmäki.

Tässä pakinaa uuden harrastuksen kertomana, ehkä vielä löytyy valokuvia jotka herättävät muistoja lähettää tämän oman lehden palstoille luettavaksi.

Nuorisoseurapäivänä maariana maaliskuussa oli meillä siellä kotona aina vuodesta vuoteen hiihtokilpailut tänä juhlpäivänä.

Kiviniemen Nuorisoseuran kuoro sekä johtaja, kanttori Oskari Salokannel.

Kiviniemen Nuorisoseuran juhlat Lempäälän Manttaalitalossa v. 1946—47 aikoina.

Menneisyys, muistot, valokuvat kertovat eletystä elämästä. Nykyisyys ja tulevaisuus liittyvät historiaan yhteisöjen ja yksityisten elämästä. "Ei onni tule etsien vaan se saapuu eläen jos saapuu."

HU

Φ

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Φ

Vanhan myllyn tarina

Lapsuuteni koti oli kohisevan kosken rannalla Kiviniemessä. Vastapäätä toisella rannalla oli vanha mylly, joka oli aikoinaan käynyt vesivoimalla. Nyt jo vuosikymmenet oli toimettona paikallaan seissyt. Oli joskus punaiseksi maalattu, mutta ajan aallot olivat jättäneet hirsiseinään jälkensä ja väri oli haa-

Lapsuuteni leikkipaikkana mylly oli verraton. Sen ympärille kokoontuivat koko kylän lapset. Pihapiirin pojat tekivät sinne aina pääsiäiskeinun, jykevään kurkihirteen vahvasta köydestä sitoivat lankun, että se kesti isommankin painon. Siellä aika kului monena pääsiäisenä.

Kun kevätaurinko alkoi paistaa korkeammalta ja lumi sulj pois,

niin paistattelimme päivää myllyn seinustalla. Pelasimme ruutua. Kosken rannasta etsimme yhdenkokoi-

Parhaimmin mieleeni on jäänyt tervakukka, sen veroista en ole sen jälkeen nähtykään. Sen varsi tuntui tervaiselta, kun käteen otti niin kiinni tarttui. Kukan teriö oli violetin punainen, kauran ripsiä muistuttava. Ja keltaiset kullerot! Niitä keräsimme sylin täydeltä ja myllyn portailla sidoimme niistä seppeleitä ja asetelimme niitä päämme ympärille. Ja leikimme keijujen lailla kevyesti jalkaa nostellen. Päiväkakka-

rat olivat kuin povausta varten, koska uteliaita olimme: Sataako vai paistaa päivä huomenna? Päiväkakkaran terälehdistä otimme myös selvää rakastaako vai ei rakasta!

Syyskesällä alkoi valkea niittyvil-

Täällä vanhan myllyn seinustalla oli iso laakea kivi. Kun keväällä oli tulva-aika niin vesi huuhteli tätä kiveä. Mutta normaalin veden aikoina leikimme kiven päällä.

Kesäloman aikana kävi ystäväni minua tervehtimässä. Sanoi, että lähde kanssani, mennään katsomaan onko kivi vielä paikoillaan. Minä häntä lohduttelin ja sanoin: — Antaa olla menemättä! Sillä kivet, jotka lapsuutemme maisemissa näyttivät isoilta ja laakeilta, ovat maailman myrskyissä käyneet pieniksi ja särmiäiksi. Säilykööt ne muistot sellaisenaan, mitä ne silloin olivat.

Aliina Liimatainen

Lapsuuttani ja nuoruuttani muistelen...

— Näen kaipuussani lapsuuteni Suvannon rannat, joita silloin vielä kristallikirkas vesi huuhteli. Näen syvälle pohjaan, jossa vihreä vesiheinä aaltojen mukana huojuu. Ja mistä monet kalaverkot olen isäni kanssa nostanut...

Nytkin asun lähellä järveä, joka siintää silmiini ikkunasta. Näen siellä kalastajiakin ja silloin sitä on ikävämpi kotikunnaille ja vehmaille Suvannon rannoille.

Ja muistan myös lapsuuteni kirkkomatkat, kun veneellä soudettiin yli Suvannon Lapinlahden rannasta

Mustaanniemeen, josta kävelimme kirkolle, jonne oli matkaa muutama kilometri. Kesäisin käveltiin paljasjaloin tai arkijalkineissa kenkät oli kassissa, ehkä sen aikaisen nimityksen mukaan ainakin vanhemmilla naisilla ”nyytissä”. Vasta kirkon lähellä laitettiin kirkkokengät jalkaan. Ei lapsuudessani ollut kenkiä valiten. Joskaan ei meillä puutettakaan ollut, koska isäni teki myös suutaritöitä ja minä siinä sivussa opin, että laitoin pyhäkenkiäni jo kahdet pohjat, tietysti isältä salaa, jonka jälkeen hänen annoin

laittaa kolmannet. Isä ihmetteli, että pian nuo pohjat on kuluneet, eikä arvannut minun ne jo kahdesti pohjanneen. Silloin naulattiin pohjat puunauloilla ja itse vuolttiin naulatkin.

Muistan 18-kapinan ja vapausso-

Lännen lastuja

Sodat ja kahakat ovat kaikkina aikoina aiheuttaneet siirtymistä paikkakunnalta pois, myöhemmin sitä opittiin sanomaan ”evakoin-

Perheemme teki ensimmäisen evakkomatkan v. 1918, jolloin Suvannon etelän puoleisiin kyliin annettiin kehoitus siirtyä järven toiselle puolelle tavaroineen ja karjoi-

Kiviniemen valtausta pelättiin. Onneksi hyökkäys ei jatkunut Rautua pitemmälle pohjoiseen.

Olin silloin 7-vuotias, kun isäni naapurien tavoin teki rekeen heinäkuorman, eväitä kuorman päälle ja nautakarja käveli perästä, oli vielä Suvannon jäällä lumikeli ja karjan kuljettaminen näin kävi luontevasti. Vanhemmat sisareni jäivät kotiin lampaita ja sikoja hoitamaan. Sak-

kolan Hovinrannasta noustiin maantielle ja Haitermaan ohi jatkettiin Pyhäjärven Porsaanmäelle Viskarin taloon. Meidät otettiin hyvin vastaan, mutta onneksi vapaus-

Kohta alkoi vuorostaan Inkerinmaalta tulvia pakolaisia. Isäni kuljetti 18 vuotta maitoa Pietariin ja kohta ”rajariuvun” takana aina syötti hevosiaan Kähärin veljesten pihassa. Nyt vuorostaan joutuivat Matti ja Juho perheineen toisten mukana pakenemaan Suomeen. He majoittuivat meille pieneen ”pors-

Keväällä isäni antoi heille peltoa perunamaaksi ja muutakin tarpeellista. Juho ja Matti olivat voimakasrakenteisia miehiä, joilla ei kä-

Ahkeruudellaan he olivat saaneet rahaakin kokoon — sillä he ostivat

sästäjä. Nuorempana lisäksi soittaja.

Äitini oli taitava käsityöihminen. Hän värjäsi kauniin siniseksi ”sä-

Nyt on lapsillakin hyvin hienoja pukuja, mutta eivät ole varmaan niin tyytyväisiä kun minä säkkipuvussa olin onnellinen, kun oli kaunis ja kestävä.

Näin muistuvat mieleen kotikun-

muutin, niin hyvin olen sopeutunut myös satakuntalaisten kanssa. Nyt on pian elontaival jo loppusuoralla, kun ikäni on jo yli 75 vuotta ja paljon sairauksia on matkallani ollut.

Terveiset entisille ystäville ja tutuille! Kiitämme Korkeinta siitä, että elämme vapaassa maassa ja kirkon ovet ovat yhä auki, vaikka Sakkolan kirkko onkin rauniokasana.

Terveiset jokaiselle ystävälleni silloisessa Sakkolassa. Tämä Suvannon Seutu -lehti on hyvä yhdys-

Jenny Ylikoski
o.s. Harttiin

maatilan niin läheltä valtakunnan rajaa, että siitä näkyi entiseen kotikylään ja toivoivat sinne pääsevänsä. He turvautuivat ahkeraan työntekoon, ilman mitään korvauksia menetetystä omaisuudesta, vain iso perhe ja tilavelkaa lisänä.

Oli mieluinen yllätys, kun veljeni Eino Ainonsa kanssa saapui syksyllä Torontoon vieraaksemme. Täältä jatkoimme Floridaan. Näkivät paljon tätä mannerta. Kiitos käynnistä.

V V-n

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU
puh. 676 100

SUKU- TUTKIMUKSET

— luotettavasti
— nopeasti
— asiantuntemuksella
Savo-Karjalan Suku-
tutkimustoimisto
PL 287, 50101 MIKKELI
Puh. (955) 363 792, 362 422
myös ilt.

VEIKKO SOKURA

Erikois- hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

”Suuri Sweanmaa”

Viime kirjeessäni kerroin matkastani ”Suureen Swean maahan” eli Gardarikeen, kuten viikingit Venäjän valtakuntaa nimittivät. Olen nyt jatkanut vaellustani tuossa Svihjod’hin Miklassa, tosin vain kirjastoja koluten. Suuri Svean maa näyttää vasta 800 aina Tsingiskaenin joukkojen tuhotulvaan n. Vuoteen 1240 suorastaan vilisseen viikinkejä. Novgorod kuitenkin soidensa ja metsiensä ansiosta säilyi tataarien miehitykseltä, mutta sen valta-asema oli mennyt. Tosin se edelleenkin kävi kauppaa hansomien kanssa ja tapella nahisteli naapureitaan, pääasiallisesti Ruotsi-Suomea vastaan. Virallinen syy oli Roomalaiskatolisen kirkon tunkeutuminen Suomeen. ”Vuonna 1278 ruhtinas Dmitri rankaisi karjalaisia ja suoje-lutoimenpiteenä miehitti koko heidän maansa.” — ”Vuonna 1307 Nowgorod läänitti Karjalan Boris Konstantinovitshille, joka sortii Karjalaa niin, että kansan täytyi paeta ruotsalaisten puolelle.”

”Vuonna 1314 ruotsalaiset — Boris Konstantinovitshin ankaraan hallintoon tuskaantuneiden karjalaisten avulla valloittivat Käkisalmen.”

Näihin ylläoleviin lainauksiin mahtuu melkoinen määrä meitä koskevaa historiaa. Niitä kannattaisi laajemminkin tutkia. Pitänee kai vain jatkaa kirjastojen koluamista.

Vuonna 1323 joka tapauksessa solmittiin Pähkinäsaaressa rauha ”Ikuisiksi ajoiksi”. Rauhanaikaa kesti 25 vuotta. Sen mittainen siis ikuisuus.

Tarkoitukseni ei kuitenkaan ollut kertoa näin tuoreista asioista, vaan noin v. 800 Ilmajärven rannalle syntyneestä Nowgorodista. Mahtavimmillaan ollessaan oli sen väkiluku noin 400.000. Siellä asui rikkaita kauppiaita, jotka vilkkaasti kävivät

kauppaa hansalaisten kanssa, joiden liittoon Novgorod kuului. Se oli laskenut valtansa alle koko Pohjois-Venäjän Vianmeren ja jäämeren rannoille asti. Kuuluisasta bjarmien (karjalaisten) valtakunnastakin se oli tehnyt lopun. Sen tavoimatkin olivat niin suuret, että se pystyi ylläpitämään 30.000 ratsumiestä. ”Kukapa saattaa vastustaa Jumalaa ja Suurta Novgorodia”, oli Venäjällä sananpartena.

Kaupungin syntyhistoria *Jokamiehen maailmanhistorian* (Estlander — Hietakari 1944) mukaan on seuraavanlainen ”Vuonna 859 saapui Ruotsista lähteneitä varjageja suurin joukoin Laatokan etelärannikon ja Ilmajärven vaiheille. — Kolme viikinkipäällikköä Rurik, Truwor ja Sineus saapuivat mukanaan suuret seurueet. Kun Truwor ja Sineus kuolivat jo parin vuoden kuluttua, jäi valta kokonaan Rurikin käsiin, joka rakennutti Ilmajärven rannalle uuden kaupungin Holmgordin, jota venäläiset alkoivat sanoa Nowgorodiksi. — Rurik kuoli vuonna 897 ja kun hänen poikansa Igor (Ingvar) oli silloin vasta nelivuotias joutui hallitus erään hänen sukulaisensa käsiin. Tämä tyyppillinen pohjoismainen soturi Olegin (Helge) valloitti toisilta varjagepääliköiltä Etelä-Venäjän tärkeimman ja suurimman kaupungin Kievin. Sinne hän keräsi suuren sotajoukon, johon kuului paitsi varjageja, myöskin suomalaisten heimojen miehiä sekä slaaveja. — Olegin kuoltua tarttui Igor Rurikinpoika itse hallitustoimiin. Hän oli naimisissa kauniin varjagineidon Olgan (Helgan) kanssa ja suosi ehkä juuri tämän vaikutuksesta kaikin tavoin varjageja, joita hänen aikanaan siirtyikin paljon Venäjälle. — Heillä oli poika Svjatoslav. Hän oli isänsä kuollessa alaikäinen, mutta

hänen äitinsä Olga hoiti poikansa holhoojana tarmokkaasti ja taidolla valtakunnan asioita. Hän ulotti varjagivaltakunnan verotusylivalan aina Inkerinmaalle asti. Olga on ensimmäinen tunnettu Venäjän valtiaista, joka kääntyi kristinuskoon. — Svjatoslav kaatui eräässä taistelussa v. 972. — Häneltä jäi kolme poikaa Jaropolk, Oleg ja Wladimir (Valdemar), joiden kesken hän oli määrännyt valtakuntansa jaettavaksi. Mutta veljesten kesken syntyi ilmi sota. Oleg menetti siinä henkensä, ja Wladimir pakeni Ruotsiin Novgorodista, joka oli hänen hallituskaupunkinsa. Sieltä hän keräsi itselleen vahvan viikinkijoukon ja palasi sen turvin takaisin Novgorodiin. Jaropolkin kanssa syntyi uusi taistelu, mutta nyt Wladimir voitti ja surmautti vangiksi antautuneen veljensä. Näin hän pääsi yksinään Kievin suuriruhtinaskunnan hallitsijaksi. — Wladimir, jonka äiti oli ollut Svjatoslavin äidin Olgan slaavilainen orjatar, suosi kaikin tavoin venäläisyyttä. — Hän kaadatti kaikkien alamaiskansojensa epäjumalankuvat ja kastatti pakolla heitä suurissa joukoissa. Kreikkalaiskatolinen kirkko tuli tärkeimmäksi slaavilaistuttamisvälineeksi, jonka toimesta sitten vähitellen kaikki eivenäläiset kansat, niiden joukossa useat suomensukuiset heimot, ka-dottivat kansalliset erikoispiirteensä. Myöskin suhteet Rurikin suvun vanhaan kotimaahan Ruotsiin eli Roslageniin katkesivat vähitellen Vladimirin alkuunpaneman uskonmuutoksen johdosta. Vladimirin kuoltua (1015) puhkesi hänen kahdentoista poikansa kesken valtaistuini riitoja. Vanhin heistä murhautti kolme velipuoltaan, mutta hänet puolestaan voitti neljäs, jonka nimi oli Jaroslav. Jaroslavin puoliso oli Olavi Sylikuninkaan tytär Ingegerd ja juuri hänen nimestään oletetaan Inkerinmaan saaneen nimensä. Avioiduttuaan Jaroslavin kanssa hän oli vaatinut morsiuslahjakseen Al-

Huuhkan poika

Juhana Kouru jäi lomoilevalle äyräälle yksinensä katsomaan vihoitetun Suvannon alkuvoimaista peuhaamista, Yrjönpäiväistä viimekuohuntaa:

”Hii, haa!” huutelivat ryöpyt toisilleen. ”Nyt sitä mennään — rynkäistään viimeistä kertaa — viimeistä — ensimmäistä — saatiinkin satoja vuosia lojua, lamoja, olla vangittuina! Kävivät taipaleiset härnäämään — hii, hii — kävivät kylän ukot leikkimaan kuin lapset — kevättouruja johdattelemaan — leikitelkääpäs Suvannolla! Missä ne nyt ovat ojurit? missä ovat — tulkaa — estäkää — tukkikaa — pankaa Suvannon voimalle sulku!”

Kuohut näyttivät ilkkuvan vihanhumalassaan, ne huutelivat paen-neita härnäjäjä.

”Tulkoot nyt väkevät!” — hih-

deigjuborgin eli Laatokanlinnan ja siihen kuuluvan jaarlikunnan. Ingegerd sai morsiuslahjansa, mutta lahjoitti sen myöhemmin Rangvald jaarlille. Tämä viipyi SAAGAN mukaan Laatokanlinnassa kauan ja oli maineikas mies. Jaroslav, joka myöhemmin sai lisänimen Viisas kuoli vuonna 1054. Hänen pojanpoikansa Vladimir Monomahin ”1125. Noin sata vuotta myöhemmin, v. 1237—40 Tsingiskaenin hurjat laumat vyöryivät yli Venäjän. Uljas Kiova sortui pian sora ja tuhkakasaksi. Väestö surmattiin, tai raastettiin vankeuteen. On arveltu, että 6 miljoonaa ihmistä sai taatarien toimesta surmansa. Vanha kulttuuri, joka Keski-Aasiassa oli valinnut hävisi kokonaan. Venäjä jäi kahdeksi vuosisadaksi mongoolien vallan alle, eikä sen vaikutus Euroopan asioihin tule vuosisatoihin näkyviin.”

Kyllikki Willentytär

kui eräs kuohu tasajaloin ilmaan keikahtaen. ”Tuokaa kaikki väkevät — voimakkaat — yllyttäkää maailma meitä asettamaan — nuorimaan — panemaan hilut kinttuihin!”

Ei näkynyt ketään vastustukseen yrittävää, ei katsojiakaan ollut muita kuin Kouru, hankin peräytyen reunakon hömähdellessä.

”Hei, pojat! Vete-hiset! Tulkaa perästä, humut!” huuteli eräs vesihiihi silmät vihertävinä, pitkä vaah-topaita repaleisena — ”kun ei saada käsiin eläviä, otetaan kuolleita! Ne ovat täällä kirstuissaan pengermässä — ovathan nämäkin kerran eläneet! Hei! Ylös ukot, akat! Pois tieltä — pois — vainajat lähtevät tanssiin!”

Kourua puistatti. Ryöppy vei ruumisarkkua muassaan, keinutti kuin valssissa, nostaen, laskien — toinen — kolmas — kymmenittäin lähti arkkuja — eräät kokonaisina — toiset hajoavina, luurankoja näytellen virran vilinässä.

”Kylään — kylään!” humusivat kuohupäät. ”Tanssitetään nyt taloja — viedään asumuksia kuin sirkusia — kannetaan mökki pikkusormella! Itkekööt taipaleiset — asukoot petäjän juurella — eläkööt heinillä kanavoitsijat!”

— Kaikki viepi! — mutisi Kouru itseksensä katsellessaan sitä puske-mista, millä hirmuvuo suuntautui kylää kohti. Kiireesti lähti vaari as-

tumaan kylään päin auttaakseen hankin kyläläisiä pelastustyössä, sillä paremmin ajatellen ymmärsi Juhana, etteivät Taipaleen miehet suinkaan olleet tällaista tarkoitta-neet pientä uraa kaivaessaan.

Mitä väkevämmäksi koski yltyi, sitä pikemmin hupenivat Suvannol-takin väet loppuun, menivät huljah-taen viimeiset vesipanokset. Kun virta lipoi kieltään taloryhmän ot-taakseen, silloin väheni paine, Su-vanto valutteli hiljaisesti pohja-pyörtämiään kuivaili lattiaansa — nuoteitten mentyä.

Iltapuolella päivää lähtivät Kou-run miehet vitkalleen palaamaan kotiinsa. Tarina keskittyi yhä tähän ainutlaatuiseen tapahtumaan, Suvannon kuivumiseen. Ihme se olikin — ihme seudulle, isku Kourulle.

Rämpiessään miestensä keralla Suvantojärven mutahiettaisella pohjakolla suunnaten kotiin kul-kunsa, näytti vaarin jalka nousevan raskaasti. Yhä pääsi ukolta ”hoh-hoh, huh-huh”, pääsi kuin taudin alaiselta, pistosairaalta — miestä kivisti hänen suunnitelmiansa sortu-minen.

Kohtalokas oli Yrjön päivä Kou-rulle, melkein pä yhtä onneton kuin Huuhkan pojallekin. Molemmat miehet menettivät samoin ajoin pal-jon rakasta. Juhana jäi järvestä lätäköinen pohja, Martille tytös-tään raiskattu jäte.

Oikaisu viime numeroon:

Sakkola-juhlan majoitustilaukset Lauri Pekki 35540 Juupajoki (eikä 35000, niinkuin painovirhe yllytti)

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

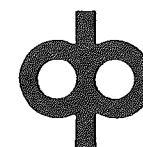
NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Tauno Hynnä
37550 MOI310

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

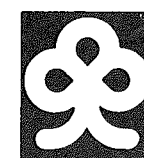
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoa — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1985 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.